

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

**T.C.
SOFYA BÜYÜKELÇİLİĞİ
TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ**

BULGARİSTAN MOBİLYA SEKTÖRÜ

**NİSAN 2016
SOFYA**

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	3
Genel Bilgiler	4
ÜLKE EKONOMİSİNE GENEL BAKIŞ	5
Ekonomik Yapısı.....	5
Türkiye ile Ekonomik ve Ticari İlişkiler.....	7
SEKTÖRÜN YAPISI VE ÖZELLİKLERİ	9
Sektörün Tanımı ve Raporun Kapsadığı Ürünler.....	9
Sektörün Genel Özellikleri.....	9
Yerel Üreticiler.....	11
Piyasanın Yapısı.....	17
Sektörel Dış Ticaret.....	18
İhracat.....	18
İthalat	20
Bulgaristan'ın Mobilya Ticaret Dengesi.....	23
Türkiye'den Sektörel İthalat ve Türk Markaların Ülkedeki Yaygınlığı	24
Büyük Mobilya Mağazaları.....	25
Sektör ile İlgili Bulgaristan ve AB mevzuatı	26
Sektörel Kuruluşlar ve İlgili Kamu Kurumları	26
Önemli Sektörel Fuarlar	27
Basın Yayın Organları ve Sektörel Portallar.....	27
Basın-Yayın Organları:	27
Sektörel Portallar:.....	27
BULGARİSTAN'DA TÜRKİYE CUMHURİYETİ DIŞ MİSYONLARI	28
GÖRÜŞ VE ÖNERİLER	29
KAYNAKÇA:	30

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

TABLolar

Tablo 1 - Genel Bilgiler	4
Tablo 2 - Büyük Mobilya Üreticileri	16
Tablo 3 - 2014 Yılında Dünya Mobilya İhracatında Bulgaristan'ın Payı	18
Tablo 4 - Tablo 4 – 2014 Yılında Dünya Mobilya İthalatında Bulgaristan'ın Payı	21
Tablo 5 - Bulgaristan'ın 6'lı GTİP Bazında Mobilya İthalatı (2011-2015)	23
Tablo 6 - Bulgaristan'ın Türkiye'den Mobilya İthalatı (2011-2015)	24
Tablo 7 - Büyük Mobilya Mağazaları	25
Tablo 8 - Önemli Sektörel Fuarlar	27

GRAFİKLER

Grafik 1 - 2004-2015 Döneminde Bulgaristan'ın Mobilya İhracatı	19
Grafik 2 - 2015 Yılında Bulgaristan Mobilya İhracatının Kompozisyonu	19
Grafik 3 - 2015 Yılında Bulgaristan'ın Ülkeler İtibariyle Mobilya İhracatı	20
Grafik 4 - 2004-2015 Döneminde Bulgaristan'ın Mobilya İthalatı	21
Grafik 5 - 2015 Yılında Bulgaristan Mobilya İthalatının Kompozisyonu	22
Grafik 6 - 2015 Yılında Bulgaristan'ın Ülkeler İtibariyle Mobilya İthalatı	22
Grafik 7 - 2004-2015 Yıllarında Bulgaristan'ın Mobilya Ticareti	24

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

GİRİŞ

Bu rapor, T.C. Sofya Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliğince Bulgaristan, Türkiye ve uluslararası kaynaklı verilere dayanılarak hazırlanmıştır. Rapor Bulgaristan hakkında genel bilgileri içermekte, ancak mobilya sektörünü ayrıntılı bir şekilde incelemektedir. İçerdiği bilgiler Türk işadamlarının daha çok uygulamaya dönük ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla derlenmiştir.

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

Tablo 1

Genel Bilgiler

Devletin adı	Bulgaristan Cumhuriyeti
Başkenti	Sofya
Yönetim biçimi	Parlamentar Cumhuriyet
Resmi dili	Bulgarca
Alfabeti	Kiril alfabeti
Dinsel dağılım	Ortodoks Hristiyan, Müslüman
Para birimi	Leva (BGN), 1 Leva=100 stotinki
Üyesi olduğu uluslararası kuruluşlar	AB, NATO, BM, IMF, WTO, Dünya Bankası
Sabit döviz kurları	Leva/EURO – 1,95583
Yüzölçümü	110 993 km ²
Nüfus (2014 verileri)	7 202 198
Kadın	3 700 183
Erkek	3 502 015
Kentsel nüfus	% 73,1
Ortalama yıllık nüfus artışı (%)	% - 8
Nüfus yoğunluğu (kişi /km²)	65,3
GSYİH	44 162 Milyon €
Enflasyon	% -0,4
İthalat	26 411 Milyon €
İhracat	23 248 Milyon €
Asgari ücret	215 EURO (420 Leva)
Mesai saatleri ve günleri	9.00-17.30 – Pazartesi-Cuma
Haftalık çalışma saati (Ortalama)	40
Büyük kentler ve limanlar	Sofya, Filibe (Plovdiv), Varna (liman), Burgaz (liman), Rusçuk (Ruse, liman), Eski Zağra (Stara Zagora), Plevne (Pleven)
Türkiye ile saat farkı	Yok
Uluslararası telefon kodu	+359

Kaynak: Bulgaristan Merkez Bankası, Ulusal İstatistik Enstitüsü

ÜLKE EKONOMİSİNE GENEL BAKIŞ

Ekonomik Yapısı

Bulgaristan ekonomisi, serbest piyasa şartlarına göre işleyen, dışa açık, özel sektörü orta düzeyde geliştirmiş, az sayıda stratejik devlet işletmesi olan bir ekonomidir. Dünya Bankası, Bulgaristan ekonomisini üst orta gelirli ekonomilerden addetmektedir.¹ Bazı dış değerlendirmelere göre Bulgaristan ekonomisi 2015 yılında satın alma gücü paritesine göre dünyada 77. sıradadır. Dünya Ekonomik Forumu'nun 2015-2016 Küresel Rekabet Gücü Raporu'nda incelenen 140 ülke içerisinde Bulgaristan 54. sıradadır. Bulgaristan'ın güçlü yönleri hızlı internet kullanımı ile yakından ilgisi olan teknik yeterlilik ve makroekonomik istikrardır. Emek piyasasının durumu (yüksek işsizlik oranı, düşük verimlilik, ülkenin nitelikli işgücü çekme konusundaki yetersizliği), iş yapma ortamı (yolsuzluk, bürokratik verimsizlik, finansman sıkıntıları ve son yılda siyasi istikrarsızlık), AR-GE faaliyetlerinin kısıtlı kalması, kurumsal kalite (yargıda sıkıntılar, devlet politikalarında şeffaflığın bulunmaması, siyasetçilere olan güvenin azalması) rekabet gücünü olumsuz etkileyen faktörlerdir.

1989 yılından sonra planlı bir ekonomiden serbest piyasa ekonomisine geçişte yapısal reformların yetersiz kalması nedeniyle Bulgaristan ekonomisi buhranlı bir 10 yıllık dönem geçirmiştir. Yurt dışında pazar kaybına uğramış, üretim daralmış, yaşam standardı önemli ölçüde düşmüş, yerel para büyük değer kaybına uğramıştır. 1997 yılında alınan ekonomik istikrar programı kararları ile birlikte hükümetin para ve döviz politikaları üzerindeki yetkisi sınırlandırılarak bir para kurulu oluşturulmuştur. Döviz kuru istikrara kavuşturulmuş ve 1 Alman Markı/1 Bulgar Levası (daha sonra 1 EURO/ 1,95583 Bulgar Levası) oranında sabitlenmiştir. Bankaların kamu tarafından desteklenmesi politikasına son verilerek, Merkez Bankası özerk bir yapıya kavuşturulmuştur. Bu kararların ardından Bulgaristan, tarihinin en uzun ekonomik büyüme dönemine girmiştir.²

Bulgar hükümetlerinin sıkı para ve maliye politikaları ile AB üyeliği süreci sayesinde Bulgaristan ekonomisi, krizin başlamasıyla sona eren 9-10 yıllık dönem içinde istikrarlı büyümüş, krize kadar 5 yıl boyunca banka kredileri, tüketim ve yabancı yatırımların olumlu etkisiyle % 5-6'lık büyüme oranını yakalamıştır.

Bulgaristan 1 Ocak 2007'de AB'ye tam üye olmuştur. AB üyeliği koşulları Bulgaristan'ın ekonomik yapısında önemli reformların yapılmasına sebep olmuştur.

2015 yılında GSYİH % 3 artarak 44,2 milyar EURO olarak gerçekleşmiştir. 2015 yılında gayri safi katma değer, gayri safi yurtiçi hasılanın % 85,4'ünü oluşturmuştur. Tarım sektörünün katma değer içerisindeki payı % 5,1, sanayinin % 27,6 ve hizmetlerin % 67,3 olmuştur.³ 2015 yılında işsizlik oranı % 10, enflasyon oranı % -0,4 seviyelerinde gerçekleşmiştir. Yıl içerisinde Bulgaristan'a 1,6 milyar EURO doğrudan yabancı yatırım yapılmıştır.

Bulgaristan Maliye Bakanlığı ilkbahar tahminlerine göre 2016'da ve bundan sonraki bir kaç yılda iç tüketim Bulgaristan ekonomisinin ana motoru olacaktır. Artan istihdam ve gelirler hükümetin bu

¹ <http://www.worldbank.org/en/country/bulgaria/overview>

² Economic Policy Review, Institute for Market Economics, Bulgaria, Aylık Rapor, Ocak 2007, sayfa 1

³ http://nsi.bg/sites/default/files/files/pressreleases/GDP2015q4_X567SIN.pdf

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

yöndeki beklentilerini güçlendirmektedir. Diğer taraftan ihracatın katkısı düşecek, yatırımların 2016'daki katkısı ise negatif olacaktır. GSYİH'nın artışı açısından risk arz eden nispeten büyük riskler uluslararası ortamdan kaynaklanmaktadır. Jeopolitik belirsizliklerin, AB'nin mültecilere ilişkin artan harcamalarının, gelişmekte olan ekonomilere ilişkin olumsuz beklentilerin yatırım faaliyetleri ile ihracat üzerinde kısıtlayıcı etkisi olacaktır. Maliye Bakanlığı, 2016 yılında ekonominin % 2,1 oranında, 2017'de % 2,7 oranında, 2018 ve 2019'da % 2,7 oranında büyümesini beklemektedir.⁴

Bulgaristan DTÖ kurallarıyla uyumlu liberal bir dış ticaret rejimi uygulamaktadır. AB üyesi olarak ülkenin dış ticaret mevzuatı büyük ölçüde AB mevzuatı ile uyumlu olmakla beraber kimi zaman uygulamada deneyim eksiklikleri ile halen karşılaşılmaktadır. Bulgaristan, küçük, dış ticaret açığı olan, dışa açık ve değişikliklere yavaş ayak uyduran bir ekonomidir. Düşük satın alma gücü, düşük emek verimliliği, öncelikli sektörlerde yatırım eksikliği ve üretimde AR-GE yetersizliği Bulgaristan'ın dış ticaretini olumsuz etkilemektedir. Dünya ticaretinde Bulgaristan'ın payı % 1,6 civarındadır.

2015 yılında ülkenin ihracatı % 5,2 oranında artarak 23,3 milyar EURO, ithalatı % 1,1 artarak 26,4 milyar EURO olarak gerçekleşmiştir. İhracatın GSYİH'ya oranı % 52,6, ithalatın GSYİH'ya oranı ise % 59,8 olmuştur. Dış ticaret hacmi 49,7 milyar EURO, dış ticaret dengesi ise - 3,2 milyar EURO olmuştur. Cari işlemler dengesi 0,6 milyar EURO düzeyinde gerçekleşmiştir (GSYİH'nın % 1,4'ü kadar).

2015 yılında Bulgaristan'ın AB'ye ticareti yıllık bazda % 7,9 oranında artış göstermiş, 14,9 milyar EURO'ya ulaşmıştır. Bulgaristan'ın AB'den ana ticaret partnerleri Almanya, İtalya, Romanya, Yunanistan, Fransa ve Belçika olmuştur. Söz konusu ülkelere ihracat AB ihracatının % 69,1'ini oluşturmaktadır. 2015 yılında Bulgaristan'ın AB'den ithalatı % 5,5 oranında artarak 17 milyar EURO olarak gerçekleşmiştir. En çok ithalat Almanya, İtalya, Romanya, Yunanistan ve İspanya'dan yapılmıştır. Bulgaristan'ın AB ile 2015 ticaret dengesi (FOB ihracat – CIF ithalat) negatif olup 2,1 milyar EURO büyüklüğündedir. Ulaştırma ve sigorta ödemelerinin etkisinden arındırılmış ticaret dengesi (FOB/FOB fiyatlarla) de negatif olup 1 milyar EURO büyüklüğündedir. Bulgaristan'ın AB'ye ihracatında en çok artış kimyasal maddeler (% 22,5) ve makina, ekipman ile taşıtlar (% 12,5) kategorilerinde yaşanmıştır. En büyük düşüş ise hayvansal ve bitkisel yağlar (% 3,2) kategorisinde meydana gelmiştir. İthalatta, alkollü ve alkolsüz içecekler ile tütün (% 25,3) kategorisinde en büyük artış meydana gelmiş, mineral yakıtlar, yağlar vb. ürünler (% 22,3) kategorisinde ise en büyük düşüş yaşanmıştır.

2015 yılında üçüncü ülkelere olan ihracat yıllık bazda % 0,6 oranında artarak 8,4 milyar EURO olarak gerçekleşmiştir. Bulgaristan'ın üçüncü ülkelere ana ticaret partnerleri Türkiye, Çin, Sırbistan, Rusya, Makedonya, ABD ve Mısır olmuştur. Bahse konu ülkeler, üçüncü ülkelere yapılan ihracatın % 53,9'unu teşkil etmektedir. Aynı dönemde Bulgaristan'ın üçüncü ülkelere ithalatı yıllık bazda % 5,9 oranında azalmış olup 9,4 milyar EURO düzeyinde gerçekleşmiştir. En çok mal Rusya, Türkiye, Çin ve Ukrayna'dan ithal edilmiştir. 2015 yılında Bulgaristan'ın üçüncü ülkelerle ticaretinde 1 milyar

⁴ http://www.capital.bg/politika_i_ikonomika/bulgaria/2016/04/04/2736185_bvp_prez_2016_poveche_potreblenie_po-malko_iznos_i/

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

EURO büyüklüğünde bir açık meydana gelmiştir. Üçüncü ülkeler dış ticaret dengesi FOB/FOB fiyatlarla hesaplandığında 357,3 milyon EURO büyüklüğünde bir açığın meydana geldiği görülmektedir.

Ocak-Şubat 2016 döneminde Bulgaristan'ın ihracatı yıllık bazda % 1,4 oranında artarak 3,5 milyar EURO seviyesinde gerçekleşmiştir. Sadece Şubat ayında toplam 1,8 milyar EURO'luk ihracat yapılmıştır. Bu rakam, yıllık bazda % 1,7'lik bir artışa tekabül etmektedir. 2016 yılının ilk iki ayında ithalat, yıllık bazda % 7,7 oranında azalarak CIF fiyatlarla 3,7 milyar EURO olarak gerçekleşmiştir. Şubat ayında ithalatta % 7,2 oranında bir düşüş yaşanmış 1,95 milyar EURO'luk bir seviyeye ulaşılmıştır. İki aylık dönemde dış ticaret dengesi negatif olup 190,4 milyon EURO büyüklüğündedir. Denge, FOB/FOB fiyatlarla hesaplandığında ise 42,4 milyon EURO'luk bir fazla olduğu dikkat çekmektedir.

Türkiye ile Ekonomik ve Ticari İlişkiler

Ortak bir tarihsel ve kültürel geçmişi ve sınırı paylaştığımız komşumuz Bulgaristan, Türkiye açısından önemli bir ülkedir. Türk firmalarının Bulgaristan'daki yatırımları gün geçtikçe artmaktadır. Türkiye aynı zamanda Bulgaristan'ın önemli bir ticaret ortağı durumundadır. AB üyeliğinin ardından Bulgaristan Türkiye'nin Avrupa'ya açılan kapısı olma konumunu daha da güçlendirmiştir. Türkiye'nin Avrupa ülkeleriyle yaptığı ticaretin karayolu ile taşınan kısmının büyük bir bölümü Bulgaristan üzerinden yapılmaktadır. Ayrıca Bulgaristan, Balkanlar'ın coğrafi olarak merkezi konumundadır. İstanbul, Kocaeli ve Bursa gibi Türkiye'nin üretim merkezlerine de çok yakındır. 2007 yılından itibaren Bulgaristan'ın AB üyeliği ve Türkiye ile AB arasındaki gümrük birliğine dahil olması, bu nedenle ikili ticarete gümrük vergilerinin sıfırlanması, Bulgaristan'da kurumlar ve gelir vergisi oranlarının yüzde ona düşmesi gibi gelişmeler nedeniyle Bulgaristan'ı Türk yatırımcıları gözünde cazip kılan özellikler daha da artmıştır.

İkili ticaretin yakın geçmişini özetlemek gerekirse, 2002-2007 yılları arasında Türkiye-Bulgaristan ticaret hacminin % 26 gibi yüksek bir yıllık ortalama ile büyüdüğü, Türkiye'nin Bulgaristan'ın toplam dış ticaretindeki payının sürekli arttığı, ülkemizin Bulgaristan'ın en büyük ihracat pazarı olduğu, Bulgaristan'ın toplam ihracatının % 10'dan fazlasını Türkiye'ye yaptığı ve iki ülkenin karşılıklı ticaretinin sürekli dengede olduğu vurgulanmalıdır.

Ancak, uluslararası mali krizin etkisiyle 2008 yılında iki ülke arasındaki toplam ticaret hacmi yıllık bazda % 10 azalmış, 2009 yılında ise daha % 35'lik bir düşüş yaşanmıştır. 2007 yılında 3 050 milyon EURO'ya ulaşan ticaret hacmi doruğu kriz sonrasında ancak 2012 yılında 3 152 milyon EURO'luk ticaret hacmi ile aşılabilmektedir.

Krizin etkilerinin azalmaya başlamasıyla ikili ticaret, dengesiz bir şekilde Türkiye aleyhine gelişmiştir. 2009-2015 döneminde Bulgaristan'ın Türkiye'ye ihracatı % 237 gibi yüksek bir oranla büyüyerek 847 milyon EURO'dan 2 milyar EURO'ya ulaşmasına rağmen Türkiye'nin Bulgaristan'a ihracatı % 154 gibi düşük bir büyüme oranında kalmış ve 2015 yılında 1,438 milyar EURO'luk büyüklüğü ile kriz öncesi seviyelerine ulaşabilmiştir. Bu gelişmenin, Türkiye'nin, krizden önemli ölçüde etkilenen Bulgaristan ve diğer Avrupa Birliği ülkelerine yurtdışı pazarı olarak yeni alternatifler arama çabası sonucunda, dış ticaret önceliklerinde ve yapılarında yeni perspektiflere

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

yönelmesinden kaynaklandığı düşünülmektedir. İkili ticaretin Bulgaristan'ın toplam ticaretindeki payının kriz öncesi rakam olan % 8,6'dan kriz sonrasında % 7'lere gerilediği de dikkat çekmektedir.

Türkiye 2015 yılında Bulgaristan'ın ihracatında % 8,6'lık bir payla, 2014'e göre bir sıra gerileyerek üçüncü sraya yerleşmiştir. İthalatta ise ülkemiz, 2014 yılında bulunduğu altıncı sıradan 2015'te Bulgaristan'ın toplam ithalatındaki % 5,4'lük payıyla beşinci sraya yükselmiştir. 2015 yılında Bulgaristan'ın Türkiye'ye ihracatı 2,01 milyar EURO, Türkiye'den ithalatı ise 1,44 milyar EURO seviyesinde gerçekleşmiştir. İki ülke arasındaki dış ticaret hacmi 3,45 milyar EURO, dış ticaret dengesi ise Bulgaristan lehine olup 570 milyon EURO olmuştur. 2015 yılında Bulgaristan'ın Türkiye'ye ihracatında % 3,3 oranında bir düşüş, Türkiye'den ithalatında ise % 3,2 oranında bir artış olmuştur. İthalat artışının ihracatın azalmasıyla bilerşmesi, Türkiye aleyhindeki açığın % 16,6 oranında küçülmesine sebep olmuştur. Ancak, Türkiye'den ithalatın büyüme oranı kriz döneminde yaşanan kayıpların telafisi için yeterli olmamıştır. 2015 yılında Bulgaristan'ın Türkiye ile ticaret hacminin Bulgaristan'ın toplam ticaretindeki payı % 6,9 olarak gerçekleşmiştir.

2015 yılında Türkiye Bulgaristan'a en çok mineral yağlar, bakır, otomobiller, izole edilmiş teller/kablolar, bakır hurdası ve cevheri, örme mensucat, plastik ihraç etmiştir. Mineral yağlar, bakır, izole edilmiş teller/kablolar, elektrik enerjisi, işlenmemiş kurşun, otomobiller, işlenmemiş çinko, plastik, zirai ürünler 2015 yılında Bulgaristan'ın Türkiye'ye en çok ihraç ettiği ürün grupları olmuştur.

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

Sektörde, küçük çaplı firmaların finansman sıkıntıları, yeterli sayıda nitelikli işgücünün bulunmaması, düşük emek verimliliği, sınırlı yerel piyasa potansiyeli, gri ekonomi oranının yüksek olması, düşük maliyet ve dolayısıyla düşük fiyatlara temellendirilmiş rekabetçilik, uluslararası standartları uygulayan firma sayısının düşük olması ve hammadde yetersizliği ana sorunları teşkil etmektedir.

Yerel piyasanın sınırlı oluşu sektörün gelişimini ihracata endekslemektir. Bulgar mobilyalarının yurtdışındaki talebi iyi kalite-fiyat oranları nedeniyle yüksektir. Sanayinin bir çok dalından farklı olarak mobilya sektörü Çin'den yapılan ithalattan olumsuz etkilenmemiştir. Bunun başlıca nedenleri Bulgaristan'daki mobilya üretiminde el emeği oranının yüksek olmasında ve Çin'deki çalışma ücretlerinin göreceli olarak artmasında aranmalıdır. Asya'dan Avrupa'ya yapılan teslimatlarda sürelerin oldukça uzun ve ulaştırma masraflarının oldukça yüksek olduğu ve Bulgaristan'ın AB pazarına yakınlığı da göz önünde bulundurulduğuda ülkenin AB pazarlarındaki rekabet gücünün yüksek olduğu ortaya çıkmaktadır.

Bulgaristan'daki büyük mobilya üreticileri genellikle yurtdışından gelen siparişler üzerine imalatlarını gerçekleştirmekte ve ihracat yapmaktadır. Mobilya ihracatı sadece modern teknolojiye yatırım yapma kapasitesi olan büyük firmalar tarafından gerçekleştirilebilmektedir. Bu çerçevede, "Rekabetçilik" operasyonel programı çerçevesinde sağlanan AB finansmanı ile bir çok firmanın makinelerini yenilemesi, üretilen mobilyaların kalitesini ve sektördeki verimliliği artırıcı etki yaratmıştır.¹³

Sektörel Odun İşleme ve Mobilya Sanayi Odası verilerine göre sektördeki kayıt dışı ekonomi reel üretimin % 20'lik bir kısmını oluşturmaktadır.¹⁴ Sektörde gri ekonominin oluşması küçük çaplı bir çok firmanın kayıt dışı faaliyette bulunmasına bağlanmaktadır. KOBİ Teşvik Ajansı hem kayıtdışı ekonomiyle mücadele hem de üretilen mobilyaların kalitesini onaylama adına sektörde mobilya üreticilerinin sertifikasyonu/sicili üzerinde çalışmalar yürütmektedir.¹⁵

Sektörde yaşanan hammadde kıtlığı, çoğunlukla odun ihracatında ülke mobilya sektörünü koruyucu düzenlemelerin olmaması ile açıklanmaktadır. Tarım ve Gıda Bakan Yardımcısı Doç. Georgi Kostov, 2015 yılında Bulgaristan'da 5 milyon metre küp odun kesildiğini, söz konusu rakamın bir önceki yıla göre 200 bin metre küp fazla olduğunu, gelecekte kesimde bu düzeyde artış sağlanamayacağını açıklamıştır.¹⁶ Kostov, 3 milyon hektar devlet orman fonundan 810 bin hektarın sertifikalı olduğunu,

¹³

http://www.capital.bg/biznes/stoki_i_prodaibi/2015/05/03/2525212_stoian_stoianov_bulgarskite_mebeli_imat_dobri_s_hansove/

¹⁴

http://www.capital.bg/biznes/stoki_i_prodaibi/2015/05/03/2525212_stoian_stoianov_bulgarskite_mebeli_imat_dobri_s_hansove/

¹⁵ <http://bnt.bg/predavanyia/kupuvam-ba-lgrsko/ba-lgarski-proizvoditeli-shte-rabotyat-s-golyama-mezhdunarodna-kompaniya>

¹⁶ <http://www.investor.bg/ikonomika-i-politika/332/a/ikea-tyrsi-novi-partniori-v-bylgariia-210722/>

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

2016 yılında 1,1 milyon hektarın daha sertifikasyonunun yapılacağını bildirmiştir.¹⁷ Bakan Yardımcısı, özel bir yönetmelikte değişiklik yapılarak hammadde ihracatı aleyhine mobilya üreticilerine odun alımında öncelik tanıyacak bazı değişikliklerin yapılacağını ifade etmiştir.¹⁸

Sektörde işgücü sıkıntısı da yaşanmaktadır. Bazı okulların mesleki eğitim vermesine rağmen sektöre ilgi düşük düzeydedir. Eğitim görmüş kişiler ise bu işe girmemeyi tercih etmektedir.¹⁹ Diğer taraftan, çalışanların nitelikleri, ekonominin genelinde olduğu gibi, sektörün gereklerine cevap vermemektedir.

Yerel Üreticiler

Mobilya sektöründe irili ufaklı 2 100 firma²⁰ faaliyette bulunmaktadır. Söz konusu firmaların yarısından biraz fazlası Sofya, Plovdiv (Filibe), Varna, Pazarcık ve Blagoevgrad bölgelerinde yoğunlaşmıştır. Diğer Avrupa ülkelerinde olduğu gibi Bulgaristan'da da mobilya imalat sektörü KOBİ'lerin yoğun olduğu bir sektördür. Şöyle ki, işletmelerin % 99'undan fazlası KOBİ'dir, % 70'inden fazlası ise çok küçük işletmedir.²¹

Bölgelere göre büyük mobilya imalatçılarının bilgileri şöyledir:

Kuzeybatı Bulgaristan

- **“Nikrom Trabna Mebel” AD** (Okul mobilyası, sandalye, dolap, koltuk, askı vb.)
9, Osvobojenje Blvd., Lovech 5500
Tel: +359 68 601 741
Faks: +359 68 601 741
E-posta: office@nikrom.net
Web: <http://www.nikrom.bg/en/>
- **“BCC 95” OOD** (Metal mobilya, mobilya sanayinde kullanılan metal aksam ve parçalar)
2, Ivan Davidkov Str., Montana 3400
Tel: +359 96 391 313
Faks: +359 96 391 300
E-posta: mail@bcc95.com, marketing@bcc95.com
Web: <http://www.bcc95.com/>
- **“Karabulev” OOD** (Ev, otel ve ofis mobilyası, kapı ve pencere, diğer mobilya)

¹⁷ <http://bnt.bg/predavanyia/kupuvam-ba-lgrsko/ba-lgarski-proizvoditeli-shte-rabotyat-s-golyama-mezhdunarodna-kompaniya>

¹⁸

http://www.capital.bg/biznes/kompanii/2016/02/07/2700341_ikea_kupuva_mebeli_ot_bulgarski_fabriki_za_300 mln_1_v/

¹⁹

http://www.capital.bg/biznes/stoki_i_prodaybi/2015/05/03/2525212_stoian_stoianov_bulgarskite_mebeli_imat_dobri_s_hansove/

²⁰ <http://www.investor.bg/ikonomika-i-politika/332/a/ikea-tyrsi-novi-partniori-v-bylgariia-210722/>

²¹ “Mobilya İmalatı” Sektöründe İhracat Stratejisi, KOBİ Teşviki İdari Ajansı, 2012, sayfa 21

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

North Industrial Zone, PoBox: 1106, Pleven 5800
Tel: +359 64 837 056, +359 64 837 065
Faks: +359 64 802 997
E-posta: marketing@karabulev.eu
Web: <http://karabulev.eu/en>

- **“Harmonia TM” AD** (Ev mobilyası, kapı)
30, Varshets Str., Teteven
Tel/Faks: +359 678 52 595, +359 678 52 596, +359 678 55 595
E-posta: harmoniatm@mail.bg
Web: <http://www.harmonia-tm.com/>
- **“Mebel Troyan” OOD** (Masa, sandalye)
44, Makedonia Str., Troyan 5600
Tel: +359 670 64 621
Cep: +359 889 753 999
Faks: +359 670 64 721
Web: <http://mebel.bg/en/>

Orta Kuzey Bulgaristan

- **“Parallel” EOOD** (Ev ve ofis mobilyası, yatak, yatak üretiminde kullanılan köpük)
175, Stara Planina Str., Sevlievo 5400
Tel: +359 675 32 699, +359 675 33 001, +359 675 80 060, +359 675 33 707
Faks: +359 675 33 001, +359 675 80 060, +359 675 33 707
E-posta: office@parallel.bg, mattresses@parallel.bg, kovastyle@parallel.bg
Web: <http://www.parallel.bg/>
- **“Ekon 91” OOD** (Yatak)
11, Kapitan Raicho Nikolov Str., West Industrial Zone, Ruse 7012
Tel: +359 82 594 920,
Cep: +359 887 784 483
Faks: +359 82 837 801
E-posta: latex@ekon-bg.com, office-biala@ekon-bg.com, sales@ekon-bg.com
Web: <https://ekon-bg.com/en/>
- **“Gold Apolo” OOD** (Ev mobilyası ve yatak)
12, Vit Str., Zapadna Promishlena Zona, Ruse
Tel: +359 82 813 911
Faks: +359 82 813 912
E-posta: sales@gold-apollo.com
Web: <http://www.gold-apollo.net/>
- **“Stefany Style” EOOD** (Ev ve otel mobilyası)
5, Tutrakan Blvd., Ruse

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

Tel: +359 82 844 993, +359 82 844 977

Web: <http://stefanystyle.com/>

- **“Irim” EOOD** (Ev, ofis ve otel mobilyası, yatak)
1A, Kap. Raycho Nikolov Str., Zapadna Promishlena Zona, Ruse
Tel: +359 82 887 777, +359 82 887 787
Cep: +359 899 985 600
Faks: +359 82 887 780
E-posta: office@irimbg.com, irim@mail.bg
Web: <http://www.irimbg.com/>

Kuzeydoğu Bulgaristan

- **“Mebel Stil” OOD** (Ev mobilyası ve yatak)
Industrialna Zona, Targovishte 7700
Tel: +359 601 62 751
Cep: +359 887 580 722
Faks: +359 601 66 496
E-posta: mebelstil@mebelstil.eu
Web: <http://www.mebelstil.eu/>
- **“Tediva” OOD** (Ev, ofis, lokanta ve otel mobilyası, masa ve sandalye, ahşap mobilya parçaları ve köpük)
68, Kaliakra Str., Dobrich 9300
Tel: +359 58 690 250
Faks: +359 58 690 253
E-posta: tediva@tediva.eu
Web: <http://www.tediva.eu/>
- **“Avgusta Mebel” AD** (Ev, bebek, ofis ve otel mobilyası)
21, Madara Str., Shumen 9700
Tel: +359 54 860 063, +359 54 830 584
Faks: +359 54 830 588
E-posta: info@avgusta-mebel.com, marketing@avgusta-mebel.com
Web: <http://www.avgusta-mebel.com/>
- **“Mebel Gen” AD** (Ev, bebek ve otel mobilyası, kapı)
2, Industrialna Str., Shumen 9700
Cep: +359 889 266 778
E-posta: mail@mebel-gen.bg
Web: <http://www.mebel-gen.bg/>

Güneydoğu Bulgaristan

- **“Sredna Gora” AD** (Ahşap masa ve sandalye)

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

2, Kaloyanovsko Shose, Stara Zagora 6000
Tel: +359 42 600206, +359 42 600 829
Faks: +359 42 600 205
E-posta: office@sg.inetg.bg
Web: <http://www.srednagora.com/index.php/en/>

- **“Salex” OOD** (Mobilya yapımında kullanılan her türlü levhalar, mekanizmalar, aksesuarlar, aydınlatma cihazları)
Yujna Promishlena Zona, Burgas 8000
Tel: +359 56 853 030
Faks: +359 56 854 128
E-posta: sales.burgas@salex.bg
Web: <http://www.salex.bg/>
- **“Nachevi 90 Sie” SD** (Ev mobilyası)
63, Trakia Blvd., Sliven 8800
Tel/Faks: +359 44 623 922, +359 44 623 820, +359 44 625 093
E-posta: office@nachevi.com
Web: <http://www.nachevi.com/>
- **“Mebeli Ivveks” OOD** (Ev mobilyası ve yatak)
2, Kap. Petko Voyvoda Str., Stara Zagora 6010
Tel: +359 42 622 661, +359 42 633 013
Faks: +359 42 624 410
E-posta: fso@ivveks.com
Web: <http://mebeli-ivveks.com/>

Orta Güney Bulgaristan

- **“Irely” OOD** (Ahşap mobilya ve oyuncak)
5, Rakovski Str., Pazardjik
Tel: +359 34 442 890
E-posta: office@irely.eu
Web: <http://www.irely.eu/>
- **“Ted-Bed” EAD** (Yatak ve çok fonksiyonlu mobilya)
Golyamo Konarsko Shose, Plovdiv 4003
Tel: +359 32 271 700, +359 32 271 701, +359 32 271 702
Faks: +359 32 271703
E-posta: office@ted.bg
Web: <http://ted.bg/>
- **“Blagoy Angelov Kolorado” ET** (Ev mobilyası)
11, G. S. Rakovski Str., Pazardjik
Tel: +359 34 406 622, +359 34 406 639, +359 34 406 630

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

Cep: +359 889 246 701

Faks: +359 34 406 631

E-posta: koloradomebel@gmail.com, stefka.dabova@kolorado.bg, office@kolorado.bg

Web: <http://www.kolorado.bg/en>

Güneybatı Bulgaristan

- **“Pirinska Mura” AD** (Ahşap sandalye)
2, Bulgaria Str., Bansko 2770
Tel: +359 749 88 188
Faks: +359 749 88 199
E-posta: pirinmura@abv.bg
Web: <http://www.pirinskamura.bg/>
- **“Buldecor” AD** (Mağaza, otel, lokanta, ofis mobilyası)
83A, Gyueshevo Str., Sofia 1330
Tel: +359 2 445 60 10
Faks: +359 2 812 89 11, +359 2 445 60 11
E-posta: info@buldecor.com
Web: <http://www.buldecor.com/>
- **“Interior I” OOD** (Mobilya yapımında kullanılan levhalar, mekanizmalar, aksesuarlar)
2, Industialna, Negovan, Sofia 1222
Tel: +359 2 996 43 94
Cep: +359 878 512 226
Faks: +359 2 996 43 37
E-posta: interior@techno-link.com
- **“Stankov” EOOD** (Ev, otel, lokanta, ofis mobilyası)
Promishlena Zona, Bojurishte 2227
Tel: +359 2 993 30 19, +359 2 993 32 80
Cep: +359 897 844 964
Skype: STANKOVEOOD
E-posta: stankovltd_office@mail.bg
Web: <http://www.stankov.bg/en/>
- **“Opus-44” OOD** (Mutfak dolap kapıları)
s. Marikostinovo, Petrich
Tel: +359 745 63 151
Cep: +359 885 682 471
Faks: +359 745 63 150
E-posta: opus_bul@yahoo.com
Web: <http://opus-44.com/>

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

Bulgaristan'da 2014 yılı cirolarına göre en büyük 20 mobilya üreticilerinin bilgileri şöyledir:

Tablo 2

Büyük Mobilya Üreticileri

Sıra No:	Firma Ünvanı	Adres	Şehir	Telefon	E-posta	Web	Faaliyet Alanı	Gelir (Bin Leva)	Personel Sayısı
1	Tehnokoroza AD	1, Gurko Str., Fl. 4	Lovech	+359 68/601581 +359 68/601583	silva@mbox.digsys.bg		Diğer mobilya imalatı	87 387	553
2	Parallel EOOD	175, Stara Planina Str.	Sevlievo	+359 675/30681 +359 675/30682 +359 675/80060 +359 675/32699	office@parallel.bg	http://www.parallel.bg	Diğer mobilya imalatı	56 255	779
3	TED - BED EAD	222A, 6 September Blvd.	Plovdiv	+359 32/271764 +359 32/271700	export@ted.bg	http://www.ted.bg	Şilte ve döşek imalatı	37 662	341
4	Videnov Grup OOD	21, Europe Blvd.	Yambol	+359 46/664848 +359 897987838 +359 892909092 +359 892217868	info@videnov.bg	http://www.videnov.com	Ofis ve mağaza mobilya imalatı	33 560	457
5	Silva Mash EOOD	1, Gurko Str.	Lovech	+359 68/601583 +359 68/601584 +359 896670070	silvamash2012@gmail.com		Diğer mobilya imalatı	31 065	171
6	Sredna Gora AD	2, Kaloyanovsko shose	Stara Zagora	+359 42/600206 +359 42/600205 +359 42/600829	office@sg.inetg.bg info@sg.inetg.bg	www.srednagora.com	Mutfak mobilyası imalatı	29 076	565
7	Nikrom - Trabna Mebel AD	Industrial District	Lovech	+359 68/601614 +359 2/895 68 68	ntm@nikrom.net	www.nikrom.bg	Diğer mobilya imalatı	28 440	512
8	Irim EOOD	1A, Kap.Raycho Nikolov Str.	Ruse	+359 82/887777 +359 82/887787 +359 899985600	irim@mail.bg schet@irimbg.com	www.irimbg.com	Diğer mobilya imalatı	24 757	308
9	Buldekor EOOD	83A, Gyueshevo Str.	Sofya	+359 2/ 8128927 +359 2/ 8128910 +359 2/4912810	info@buldecor.com rania.koceva@buldecor.com	www.buldecor.com	Ofis ve mağaza mobilya imalatı	21 747	215
10	Ekon - 91 OOD	11, Kap.Raycho Nikolov Str.	Ruse	+359 82/870331 +359 82/594918 +359 82/870331	office@ekon-bg.com	www.econ-bg.com	Şilte ve döşek imalatı	20 583	231
11	Balkan AD	45, Ivan Susanin, Buxton District, Entr.B, Floor 3, Ap.11	Sofia	+359 96/300010 +359 96/393939	balkan@balkan-bg.com	www.balkan-bg.com	Diğer mobilya imalatı	15 056	138
12	Stefany Style EOOD	5, Tutrakan Blvd.	Ruse	+359 82/846454 +359 897868771 +359 898496902	stefany_style@b-trust.org	www.stefanystyle.com	Diğer mobilya imalatı	13 389	234
13	Red Springs EOOD	222A, 6 September Blvd.	Plovdiv	+359 32/679054 +359 32/686201 +359 889081115	stanislava@redsprings.bg	www.redsprings.bg	Şilte ve döşek imalatı	13 058	126
14	Nachevi - 90 - S - IE SD	17, Dobri Chintulov Str.	Sliven	+359 44/623820 +359 44/623924	nachevi90@abv.bg	www.nachevi.com	Diğer mobilya imalatı	11 339	152
15	Rinko - Interior EOOD	38, 3 Mart Blvd.	Ruse	+359 82/812121	rinko@mail.bg	www.rinko.bg	Diğer mobilya imalatı	11 289	114
16	Mebel - Style OOD	Industrial Area	Turgovish te	+359 601/62751 +359 887580722	mebelstil@mebelstil.eu	www.mebelstil.eu	Diğer mobilya imalatı	11 184	257
17	Riko Style OOD	18, Akademik Angel Balevski Str.	Troyan	+359 670/60633	office@rikostyle.bg	www.rikostyle.bg	Mutfak mobilyası imalatı	9 472	252
18	Gold - Apolo OOD	12, Vit Str.	Ruse	+359 82/813911 +359 82/813921 +359 897678971	todorova@gold-apolo.com	www.gold-apolo.com	Diğer mobilya imalatı	9 361	234
19	Saxo Bg OOD	Kazanski District, Entr.B, Block 32, Floor 7, Ap.88	Stara Zagora		saxo-bg@mbox.digsys.bg		Diğer mobilya imalatı	7 554	197
20	Blagoy Angelov - Colorado ET	11, G.S.Rakovski	Pazardjik	+359 34/406639 +359 34/406630 +359 889246701	koloradomebel@gmail.com	www.kolorado.bg	Diğer mobilya imalatı	7 323	142

Kaynak: www.capital.bg

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

Piyasanın Yapısı

2008 yılında yaşanan krizden sonra, inşaat sektörünün bir parçası olan otel inşaat işlerinin durmasıyla, mobilya piyasası % 30-40 oranında daralmıştır. Mobilya zincirleri, mobilya üreticilerinin tek müşterisi kalmış ve mobilya piyasasındaki kuralları belirlemeye başlamıştır. Buna rağmen son yıllarda piyasa istikrarlı bir şekilde iyileşmektedir. Mobilya satan firmalar, düşük talep karşısında daha esnek ve yenilikçi olmaya mecbur kalmış, müşterilerin parasına karşılık cazip tekliflerin yanısıra proje yapımı, nakliye, montaj gibi daha fazla katma değer sunmaya başlamışlardır. Bu bağlamda, piyasadaki fiyatlar kriz öncesi seviyelerin altına düşmüştür. Diğer Balkan ülkeleri ile kıyaslandığında Bulgaristan'daki fiyatların biraz daha düşük olduğu dikkat çekmektedir.

Resmi kaynaklar, Bulgaristan mobilya üretiminin % 85'inin ihraç edildiğine, geri kalan % 15'inin ise yerel piyasada satıldığına işaret etmektedir. Ancak Sektörel Odun İşleme ve Mobilya Sanayi Odası uzmanları, sektörde kayıtdışı faaliyetler nedeniyle yerel üretimin % 60'ının ihraç edildiğini, % 40'ının ise ülke içerisinde tüketildiğini değerlendirmektedir.²² 2015 yılında Bulgaristan'ın 145 milyon EURO'luk mobilya ithalatı da göz önünde bulundurulduğunda 2015 yılında yerel mobilya piyasasının 330-340 milyon EURO büyüklüğünde olduğu ortaya çıkmaktadır.

Sektörel Odun İşleme ve Mobilya Sanayi Odası verilerine göre iç piyasa satışlarında yatak odası, yemek odası ve oturma odasında kullanılan ahşap mobilyanın payı % 30, yatakların payı % 11, plastik ve ratan/bambu mobilyaların payı ise % 10'dur.²³

Bulgar evlerindeki mobilyalar ortalama 30 yaşındadır. Düşük satın alma gücü nedeniyle 80'li yıllarda alınmış olan mobilyaların bugüne kadar büyük bir kısmı yenilenmemiştir. Evlerdeki yenileme ise, genellikle alınan yeni tekstil ürünler ve aksesuarlarla yapılmaktadır. Ancak son zamanlarda koltuk, yataklar, masalar, sandalyeler de Bulgar ailelerin mobilya yenilemede en çok tercih ettiği ürünler arasına yerleşmiştir. Bulgaristan'da konut satın alınırken en çok 1+1 türünden daireler tercih edilmektedir. Bundan dolayı evlerdeki dar alanlardan azami düzeyde faydalanılmasını sağlayan çok fonksiyonlu mobilyalar da Bulgarların yoğun talebi ile karşılaşmaktadır. Fiyat-kalite oranı, mobilyanın kolay temizlenebilir olması yeni mobilya seçiminde önemli etken olmaktadır.

Bulgaristan'da üretilmiş mobilyalar, fiyat-kalite oranı bakımından rekabetçi oldukları için iç piyasada oldukça ilgi çekmektedir. Yabancı firmalar da kendi nişlerini bulup Bulgar mobilya piyasasında yer edinmişlerdir. Bulgaristan mobilya piyasasında müşteriler mobilyaları menşesine göre değil bireysel tercihlerine göre seçmektedir. Daha kaliteli mobilya arayıp fiyattan etkilenmeyenler, güvenilir üreticileri tercih etmektedir. Düşük fiyatlı mobilya ise genellikle Çin'den gelmekte ve oldukça düşük kalitede olabilmektedir. Ancak, genel olarak en uygun fiyat-kalite oranı aranmaktadır.²⁴

²²

http://www.capital.bg/biznes/stoki_i_prodajbi/2015/05/03/2525212_stoian_stoianov_bulgarskite_mebeli_imat_dobri_s_hansove/

²³ <http://m.profit.bg/news.php?id=140118>

²⁴ <http://www.investor.bg/novini/122/a/p-vasilev-ochakvame-ryst-na-pazara-na-mebeli-prez-2012-i-2013-g-140084/?page=2>

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

2011 yılında Bulgaristan'a giren IKEA, piyasanın % 11'ini elinde tutmaktadır. Bunun da ötesinde IKEA, Bulgaristan mobilya sektörünün canlı kalmasına büyük katkı sağlamaktadır. Şöyle ki, İsveçli mobilya zinciri Bulgaristan mobilya üreticilerinden yılda 140 milyon EURO büyüklüğünde alım yapmaktadır. IKEA yıllardan beri 10 Bulgar şirketinden genellikle sandalye, masa, oyuncak, örtü, bardak satın almaktadır. Şirketin en eski müşterisi 1979 yılından bu yana IKEA'ya sandalye sağlayan Sredna Gora AD firmasıdır.²⁵ "Kalinel", "Irely", "Technokoroza", "Silva Mash", "Silva Wood", "BCC 95", "Domineks Pro", "Parallel", "Nikrom Trabna Mebel" ve "Trakya Glass" şirketin diğer mevcut tedarikçileridir. Diğer taraftan, 2015 yılında IKEA, 51 çeşit ürün satın alacağı 9 Bulgar şirketiyle sözleşme imzalamıştır.

Sektörel Dış Ticaret

İhracat

Tablo 3'te görüleceği üzere 2014 yılında dünya mobilya ihracatında Bulgaristan'ın payı % 0,30'dur. 9404 4'lü GTİP kodu altındaki şilte mesnetleri, yaylarla donatılmış veya gözenekli kauçuk ya da plastikten veya herhangi bir malzemeden dahili olarak donatılmış veya doldurulmuş yatak takımı eşyası ve benzeri eşyada Bulgaristan'ın dünya ihracatındaki payı en yüksektir. Söz konusu ürün grubunda Bulgaristan'ın dünya ihracatı içerisindeki payı 2014 yılında % 0,66 olarak gerçekleşmiştir. 9403 4'lü GTİP kodu altındaki diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları ise dünya ihracatındaki % 0,18'lik payla Bulgaristan'ın dünya mobilya ihracat potansiyelinden en az yararlandığı ürün grubu olmuştur. Buna rağmen 9403 GTİP kodlu ürünler miktar olarak 9404 kodundaki ürünleri önemli ölçüde aşmaktadır. 9401 GTİP kodlu oturmaya mahsus mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları ise Bulgaristan'ın en çok ihraç ettiği, ancak dünya ihracatındaki payı 9404 kodundan daha düşük olan ürün grubu olmuştur.

Tablo 3

2014 Yılında Dünya Mobilya İhracatında Bulgaristan'ın Payı

Milyon EURO

GTİP	9401	9403	9404	Toplam
Dünya İhracatı	54 869	63 981	11 768	130 617
Bulgaristan'ın İhracatı	202	116	77	396
Bulgaristan'ın Payı (%)	0,37	0,18	0,66	0,30

Kaynak: ITC, Müşavirliğimizin hesaplamaları

Grafik 1 değerlendirildiğinde, 2004-2015 döneminde Bulgaristan'ın toplam mobilya ihracatının arttığı dikkat çekmektedir. Kriz yıllarında sadece 9403 4'lü GTİP kodu altındaki diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçalarının ihracatında % 30 oranında ciddi bir düşüş kaydedilmiştir. 2004-2008 döneminde söz konusu ürün grubunun ihracatı 9401 GTİP kodlu oturmaya mahsus mobilyalar ve bunların aksam ve parçalarının ihracatını aşmış, ancak kriz yıllarında ve sonrasında mobilya

²⁵

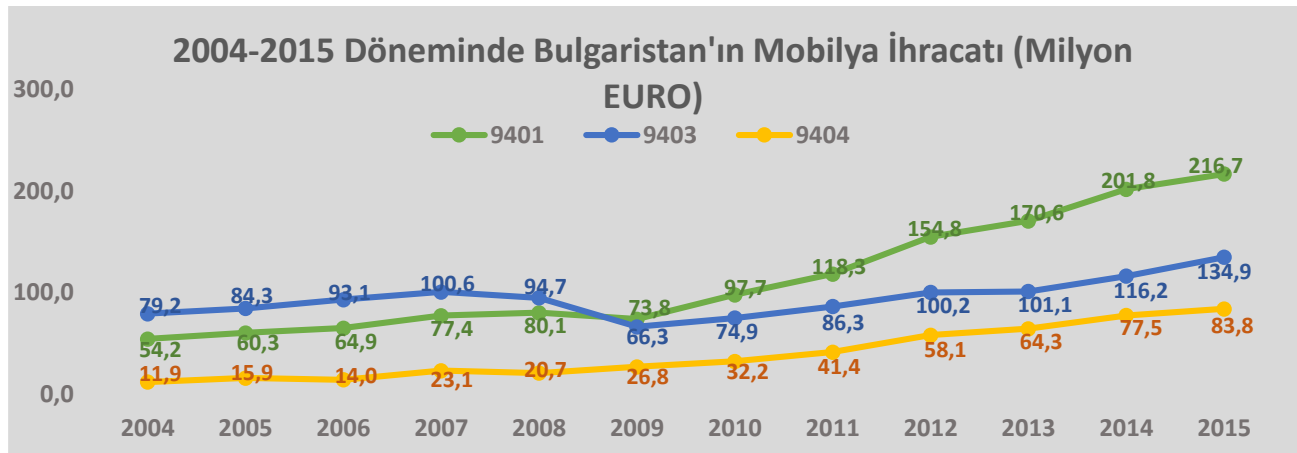
http://www.capital.bg/biznes/kompanii/2016/02/07/2700341_ikea_kupuva_mebeli_ot_bulgarski_fabriki_za_300_mln_1_v/

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

ihracatındaki liderliğini 9401 GTİP kodlu ürünlere devretmiştir. Toplam mobilya ihracatı 2004-2015 döneminde üçe katlanarak 436 milyon EURO'ya ulaşmıştır. % 605'lik artış oranı ile 9404 GTİP kodlu ürün grubunda en çok artış meydana gelmiştir. 9401 ürün grubu ihracatında % 300, 9403 ürün grubu ihracatında % 70 oranında büyüme yaşanmıştır. Söz konusu dönemde en çok 9401 GTİP kodlu ürünler ihraç edilmiş ve bunların 2015 yılında ihracat rakamı 217 milyon EURO'ya ulaşmıştır. 9403 GTİP kodundan 2015'te 135 milyon EURO ihracat yapılmıştır. En dinamik gelişen 9404 GTİP kodlu ürünlerin ihracatı ise miktar olarak en düşük kalmış ve 2015 yılında 84 milyon EURO olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 1

Kaynak: ITC, Müşavirliğimizin hesaplamaları

Grafik 2'den de görüleceği üzere, Bulgaristan'ın 2015 mobilya ihracatının % 50'ini oturmaya mahsus mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları teşkil etmektedir. Ülkenin mobilya ihracatının geri kalan % 50'si ise diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları ile şilte mesnetleri, yaylarla donatılmış veya gözenekli kauçuk ya da plastikten veya herhangi bir malzemeden dahili olarak donatılmış veya doldurulmuş yatak takımı eşyası ve benzeri eşya arasında % 31 ve % 19 olarak bölüşülmüştür.

Grafik 2

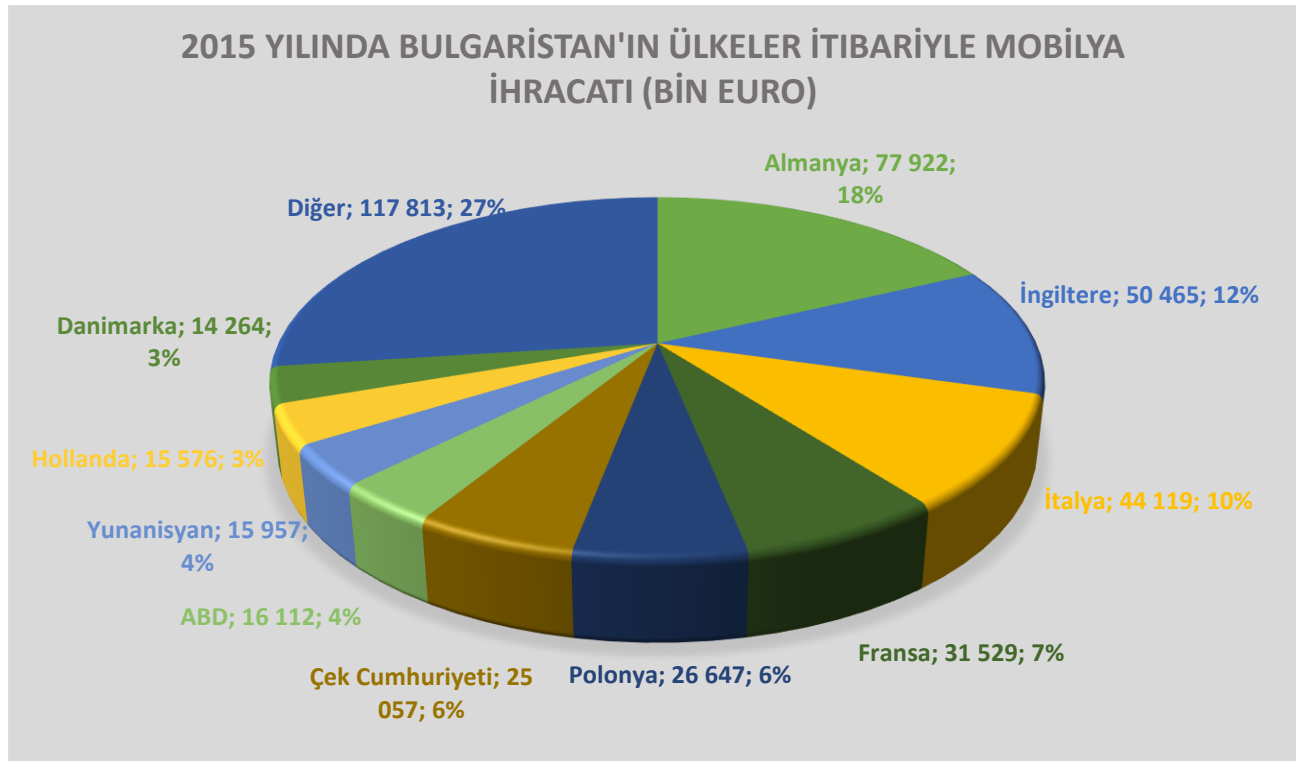
Kaynak: ITC, Müşavirliğimizin hesaplamaları

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

AB ülkeleri, Bulgaristan mobilyalarının geleneksel piyasalarıdır. Almanya, İngiltere, İtalya, Fransa, Polonya ve Çek Cumhuriyeti en çok mobilya ihracatı yapılan ülkelerdir. ABD, Yunanistan, Hollanda, ve Danimarka ihracat destinasyonlarından ilk 10'u tamamlamaktadır. Bulgaristan mobilya ihracatındaki ilk 10 ülke toplam mobilya ihracatının % 72,9'unu oluşturmaktadır. En çok ihracat yapılan Almanya ise toplam mobilya ihracatının % 17,9'unu teşkil etmektedir. Bulgaristan'ın 2015 yılında Türkiye'ye yaptığı 11,3 milyon EURO'luk mobilya ihracatı ülkemizi Bulgaristan'ın mobilya ihracatında 14. sıraya yerleştirmiştir. Bulgaristan mobilya ihracatçıları İsrail, Gürcistan, Ermenistan ve eski Soviyetler Birliği ülkelerine gibi geleneksel olmayan piyasalara ihracatlarını geliştirmeyi de hedeflemektedir. **Grafik 3**'te Bulgaristan'ın en çok mobilya ihracatı yaptığı ülkelerin bilgileri değer ve pay olarak verilmiştir.

Grafik 3

Kaynak: ITC, Müşavirliğimizin hesaplamaları

İthalat

2014 yılında Bulgaristan'ın mobilya ithalatı 134 milyon EURO olup, dünya mobilya ithalatının % 0,11'ini teşkil etmektedir. Bulgaristan'ın her üç mobilya grubunda ithalatının dünya ithalatında payları dengeli olup, % 0,09 ila % 0,15 arasında değişmektedir. Bulgaristan, en çok 9403 GTİP kodlu mobilyaları ithal etmektedir. 2015 yılında ithalat rakamı 69 milyon EURO olarak gerçekleşmiştir. 9401 GTİP kodlu ürünler 50 milyon EURO ile ikinci ve 9404 GTİP kodlu ürünler ise 15 milyon EURO ile üçüncü sıraya yerleşmiştir.

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

Tablo 4

2014 Yılında Dünya Mobilya İthalatında Bulgaristan'ın Payı

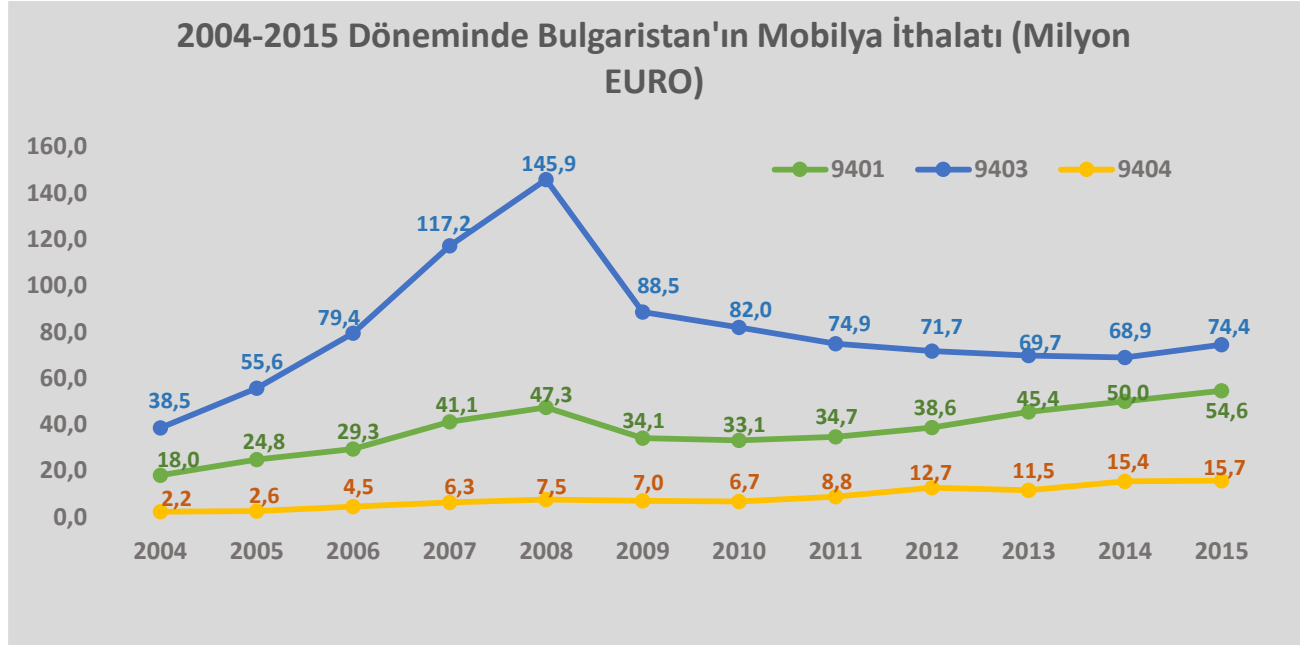
Milyon EURO

GTİP	9401	9403	9404	Toplam
Dünya İthalatı	54 759	57 481	10 558	122 799
Bulgaristan'ın İthalatı	50	69	15	134
Bulgaristan'ın Payı (%)	0,09	0,12	0,15	0,11

Kaynak: ITC, Müşavirliğimizin hesaplamaları

Grafik 4 incelendiğinde, 2004-2008 döneminde Bulgaristan mobilya ithalatının her üç ürün grubunda da önemli ölçüde arttığı, ancak kriz yıllarında büyük kayıplar yaşandıktan sonra toplam mobilya ithalatında cüzi miktarda artış meydana geldiği görülmektedir. Kriz sonrası dönemde 9403 GTİP'li ürünler sürekli bir düşüş trendine girmiş, toplam ithalattaki artış 9401 ve 9404 GTİP'lerde yaşanan artıştan kaynaklanmıştır. 2004-2015 döneminde 9401 GTİP kodundan ithalat üçe katlanıp 54,6 milyon EURO'ya ulaşmıştır. 9404 GTİP kodundan yapılan ithalat ise söz konusu dönemde yediye katlanmış ve 2015 yılında 15,7 milyon EURO seviyesinde gerçekleşmiştir. 9403 GTİP kodundan yapılan ithalat, toplam ithalattaki % 51'lik (**Grafik 5**) payı ile ağırlığı en büyük grup olduğu için ve % 93,4 gibi en düşük oran ile büyüdüğü için diğer ürün gruplarında yaşanan büyük artışların toplam ithalatı aynı ölçüde olumlu etkileyememesinin ana nedeni olmuştur. Nitekim 2004-2015 döneminde toplam ithalat % 147 oranında artış sağlamış, dönem sonunda 144,7 milyon EURO'ya ulaşmıştır.

Grafik 4

Kaynak: ITC, Müşavirliğimizin hesaplamaları

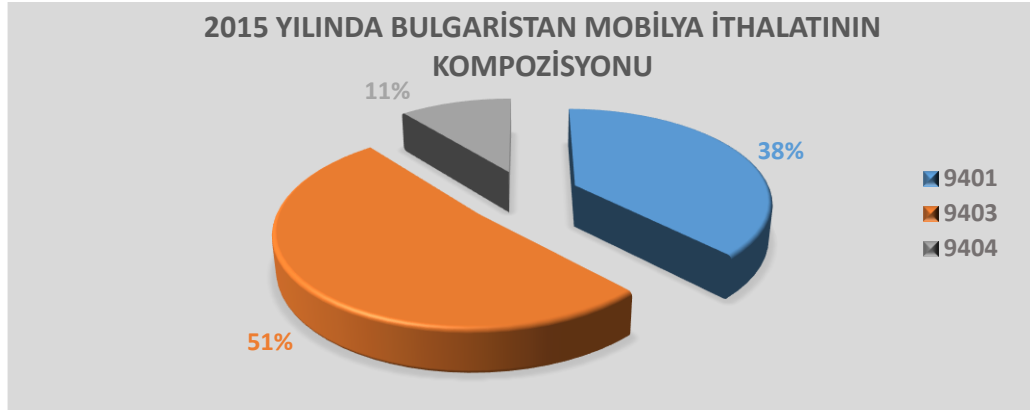

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

Grafik 5'ten görüleceği üzere, 2015 yılında 9401 GTİP kodlu mobilya ithalatı toplam mobilya ithalatının % 38'ini oluşturmaktadır. 9404 GTİP kodundan ithalat toplam ithalatın % 11'ini, 9403 GTİP kodundan ithalat ise toplam ithalatın % 51'ini teşkil etmektedir.

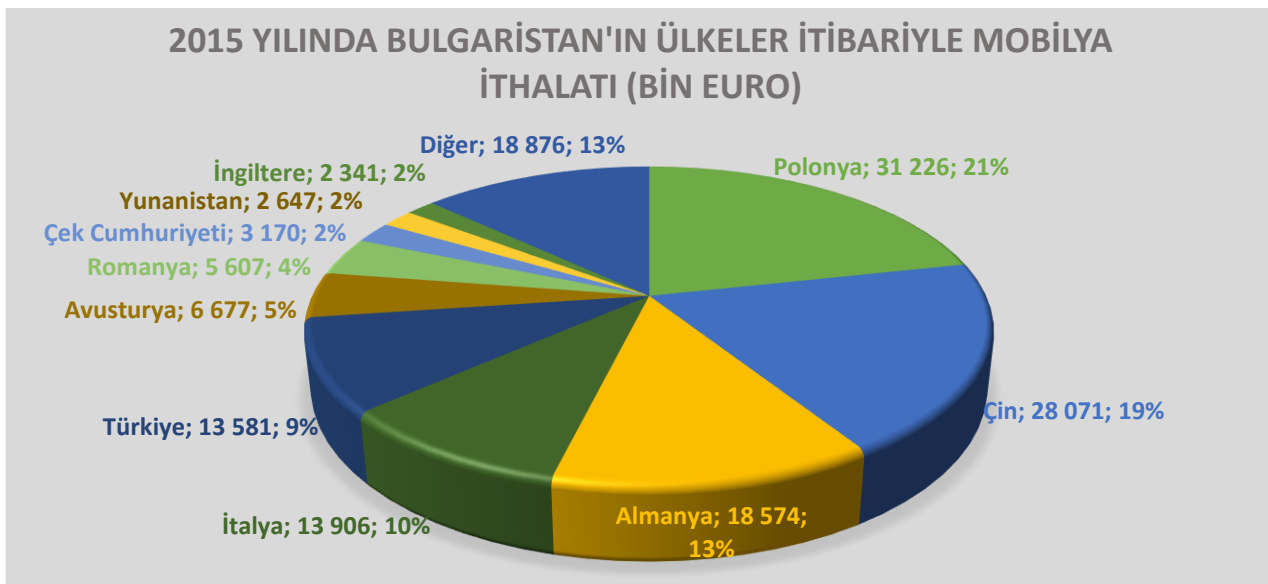
Grafik 5

Kaynak: ITC, Müşavirliğimizin hesaplamaları

Grafik 6'da Bulgaristan'ın en çok mobilya ithalatı yaptığı ülkeler verilmiştir. Görüleceği üzere, Polonya ve Çin, % 21 ve % 19'luk paylarla Bulgaristan'ın mobilya ithalatında birinci ve ikinci sırayı işgal etmektedir. Almanya ve İtalya sırayla % 13 ve % 10'luk oranla üçüncü ve dördüncü sıraya yerleşmiştir. Ülkemiz % 9'luk bir payla Bulgaristan'ın mobilya ithalatında beşinci sıradadır. Sıralamada kendisinden önceki ülkelerle kıyaslandığında Türkiye'nin mobilya ithalatındaki payının oldukça düşük olduğu açıktır. Bulgaristan, mobilya ithalatındaki ilk 10 ülkeden sektörel ithalatının % 87'sini gerçekleştirmektedir.

Grafik 6

Kaynak: ITC, Müşavirliğimizin hesaplamaları

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

Tablo 5

2011-2015 Döneminde Bulgaristan'ın 6'lı GTİP Bazında Mobilya İthalatı (Bin EURO)

GTİP	Ürün	2011	2012	2013	2014	2015
940360	Diğer ahşap mobilyalar	23 067	23 432	21 951	23 291	22 487
940190	Oturmaya mahsus mobilyaların aksam ve parçaları	6 616	9 330	14 004	13 912	16 545
940320	Metalden diğer mobilyalar	12 437	11 328	12 050	12 561	15 447
940390	Diğer mobilyaların aksam ve parçaları	11 795	10 099	10 944	10 638	11 970
940350	Yatak odalarında kullanılan türden ahşap mobilyalar	8 563	7 992	7 403	7 438	8 009
940161	Ahşap iskeletli oturmaya mahsus içleri doldurulmuş, kaplanmış olan mobilyalar	6 808	7 279	7 267	7 841	7 697
940490	Diğer uyku eşyası	4 422	6 446	5 583	6 738	7 598
940130	Yüksekliği ayarlanabilen oturmaya mahsus döner koltuk ve sandalyeler	5 004	4 461	5 888	7 083	7 584
940171	Metal iskeletli oturmaya mahsus içleri doldurulmuş, kaplanmış olan mobilyalar	4 505	4 788	5 074	5 435	6 775
940180	Oturmaya mahsus diğer mobilyalar	4 026	4 346	4 829	5 916	6 377
940179	Metal iskeletli oturmaya mahsus diğer mobilyalar	3 034	3 337	4 274	4 503	5 313
940421	Gözenekli kauçuktan veya plastik maddelerden olan şilteler (kaplanmış olsun olmasın)	2 487	3 879	3 410	5 674	5 251
940370	Plastik maddelerden mobilyalar	5 941	7 159	5 451	4 843	4 954
940340	Mutfaklarda kullanılan türden ahşap mobilyalar	5 036	4 757	3 836	3 245	3 385
940389	Diğer maddelerden mobilyalar (hint kamışı veya bambudan olanlar hariç)	2 842	2 385	2 975	2 671	2 929
940310	Bürolarda kullanılan türden metal mobilyalar	2 201	2 374	2 506	1 709	2 612
940330	Bürolarda kullanılan türden ahşap mobilyalar	2 676	1 863	2 151	2 138	2 313
940429	Diğer maddelerden şilteler	1 338	1 652	1 704	2 290	2 098
940140	Yatak haline getirilebilen oturmaya mahsus mobilyalar (kamp veya bahçede kullanılanlar hariç)	2 723	2 199	1 907	2 154	1 765
940169	Ahşap iskeletli oturmaya mahsus diğer mobilyalar (içleri doldurulmuş, kaplanmış olanlar hariç)	1 228	1 057	1 082	1 020	1 454
940120	Motorlu taşıtlarda kullanılan türden oturmaya mahsus mobilyalar	510	1 523	861	1 693	845
940410	Şilte mesnetleri	392	560	666	455	535
940381	Diğer maddelerden mobilyalar (hint kamışı veya bambudan olanlar)	346	297	473	335	306
940430	Uyku tulumları	137	160	129	224	210
940151	Bambu veya hint kamışından oturmaya mahsus mobilyalar	116	188	111	247	145
940159	Oturmaya mahsus mobilyalar (bambu veya hint kamışından olanlar haricinde)	40	70	65	89	57
940110	Hava taşıtlarında kullanılan türden oturmaya mahsus mobilyalar	95	47	17	68	14
Toplam İthalat		118 385	123 008	126 611	134 211	144 675

Kaynak: ITC, Müşavirliğimizin hesaplamaları

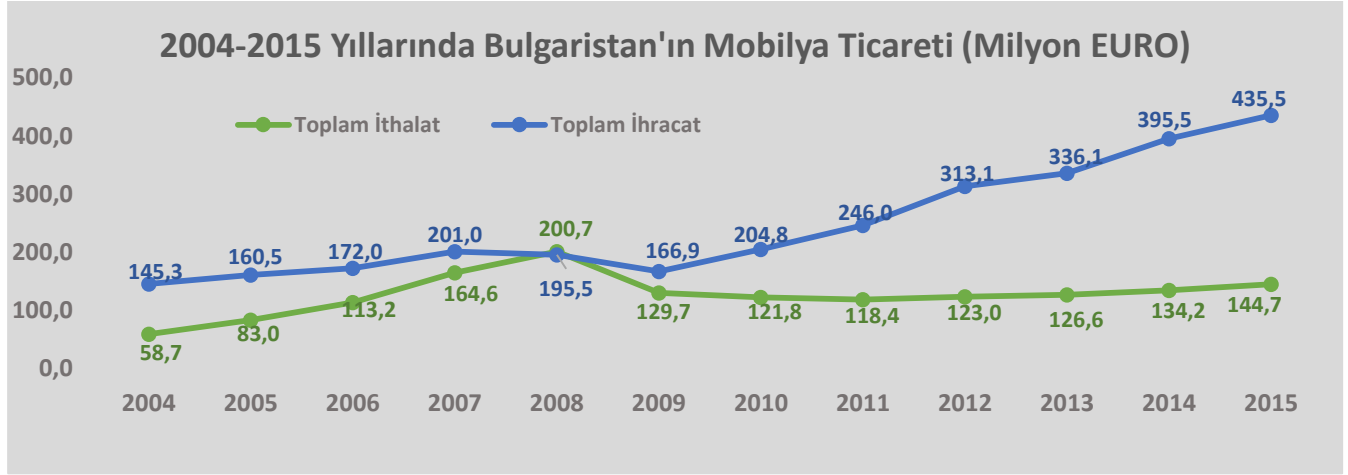
Bulgaristan'ın Mobilya Ticaret Dengesi

Grafik 7'den anlaşıldığı üzere, Bulgaristan net mobilya ihracatçısı bir ülkedir. 2008 kriz yılı haricinde 12 yıllık dönemde mobilya ihracatı ithalatını aşmakta, krizden sonra mobilya ticaretindeki denge gittikçe ihracat lehine büyümektedir. 2004-2015 döneminde mobilya ticaret fazlası % 235 oranında artarak 2015 yılında 291 milyon EURO'ya ulaşmıştır.

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

Grafik 7

Kaynak: ITC, Müşavirliğimizin hesaplamaları

Türkiye'den Sektörel İthalat ve Türk Markaların Ülkedeki Yaygınlığı

Tablo 6'nın içerdiği mobilya ticaret verileri, Türkiye'nin mobilya ihracat potansiyelini Bulgaristan'da yeterli derecede değerlendiremediğine işaret etmektedir. Bulgaristan'ın mobilya ithalatı Türkiye'nin mobilya ihracatının % 7,2'si kadardır. Ancak Türkiye, Bulgaristan'ın mobilya ithalatında % 9'luk bir payla beşinci sırada yer almaktadır. Türkiye'nin Bulgaristan'a yakınlığı, Türk mobilyalarının kalite-fiyat çerçevesinde rekabet gücünün yüksek olması, iki ülke arasındaki ticaretin Gümrük Birliği kurallarına göre yapıyor olması Türkiye'nin Bulgaristan'a mobilya ihracatını olumlu etkileyen faktörlerdir.

Tablo 6

Bulgaristan'ın Türkiye'den Mobilya İthalatı (Bin EURO) ve Türkiye'nin Bulgaristan'a Mobilya İhracat Potansiyeli

GTİP	Bulgaristan'ın Türkiye'den İthalatı					Türkiye'nin Toplam İhracatı					Bulgaristan'ın Toplam İthalatı				
	2011	2012	2013	2014	2015	2011	2012	2013	2014	2015	2011	2012	2013	2014	2015
9403	6 272	5 530	6 308	6 863	8 171	642 231	865 704	997 808	1 096 074	1 215 686	74 905	71 685	69 739	68 871	74 413
9401	3 019	2 589	2 585	3 061	3 622	453 858	502 485	556 069	592 617	671 631	34 704	38 626	45 380	49 961	54 571
9404	625	602	817	883	1 788	75 464	83 198	91 166	99 843	116 829	8 775	12 697	11 492	15 382	15 692

Kaynak: ITC, Müşavirliğimizin hesaplamaları

Bulgaristan mobilya pazarında yer edinmiş belli başlı Türk markaları şöyledir: Yataş, Çilek, İstikbal, İşbir Yatak, Yatsan, Gala Mobilya, Selimoğlu, Ozzo, Razgat Classic, Homage, Manolya, Model Tasarım.

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

Büyük Mobilya Mağazaları

Bulgaristan'da iç piyasa satış cirolarına göre (2014 yılı rakamlarıyla) en büyük firmalar şöyledir:

Tablo 7

Şirket Ünvanı	Adres	Şehir	Telefon Kodu	Telefon	Web	Email	Çalışan Sayısı	Ciro (€)
HOUSE MARKET BULGARIA	Okolovrasten Pat 216,Vitosha Distr.	Sofia	(+359)	2 4394611	http://www.ikea.bg	Asen.Yosifov@ikea.bg	393	37 112 927 €
AIKO MULTI CONCEPT	Slivnitsa 441,Vrabnitsa Distr.	Sofia	(+359)	2 8140970	http://www.aiko-bg.com	aiko@aiko-bg.com	373	24 791 566 €
IMS- FORINVEST	Paneli Factory	Ognyanovo	(+359)	88 4899788	http://www.imsforinvest.com/	info@imsforinvest.com	97	15 757 061 €
ARON - S	Ul. Pimen Zografski 4,R-N IZGREV DISTR., AP. OFIS 7, FLOOR 3, BLOCK BIZNES SGRADA 2	Sofia	(+359)	88 9504777	http://www.mebeliaron.com/	m.konyarska@aron.bg	122	8 375 702 €
ZONA DOM	Slivnitsa 282,Vrabnitsa Distr.	Sofia	(+359)	2 4030060	http://www.zonaforhome.bg	e.hristova@zonaforhome.bg	147	7 635 060 €
YAVOR IMPORT-EXPORT	Hristo Kasapvelev 4	Pazardzhik	(+359)	34 405059	http://www.yavor.bg	georgieva@yavor.bg	13	7 008 992 €
PRIMA GROUP 2004	Acad.Yordan Trifonov 4,Studentski Distr., fl.1 , apt. 6	Sofia	(+359)	88 2521949		ralivvoptonicaled@abv.bg	35	5 987 029 €
UNITED FURNITURE COMPANY	Ul. Pimen Zografski 4,R-N IZGREV DISTR., AP. OFIS 7, FLOOR 3, BLOCK BIZNES SGRADA 2	Sofia	(+359)	88 8921231	http://www.matraci-sunrise.com	mbnikolova@abv.bg	9	5 793 684 €
MOBBO	Slivnitsa 441,Vrabnitsa Distr.	Sofia	(+359)	2 8140970	http://www.mobbo-bg.com	mobbo@mail.mobbo-bg.com	42	4 894 990 €
ENIKOM-M	Kapitan Dimitar Spisarevski 24,Iskar Distr.	Sofia	(+359)	89 7855743	http://www.enikom-m.com	account@enikom-m.com	179	4 569 681 €
KONTUR-BALGARIA	Rodopi 62,Serdika Distr., Bl. No 62, fl. 1	Sofia	(+359)	2 4805173	http://www.kontur-wellness.com	did_konsult@abv.bg	14	4 359 457 €
JYSK BUL	Nedko Kableshev 2,Central Distr.	Plovdiv	(+359)	89 5517007	http://www.jysk.com	kza@jysk.com	67	4 352 296 €
EUROTRADING - EOOD	Tsar Osvoboditel 49	Ruse	(+359)	82 824080	http://www.eurotrading.bg	eurotrading@b-trust.org	43	4 308 308 €
LIGNA GROUP	Han Omurtag 54,Sredets Distr.	Sofia	(+359)	2 9807330	http://www.ligna-group.com/	acc@chorus-bg.com	29	4 235 164 €
FURNIT	Samokovsko Shose 1,Trade center Boila, fl. 2, office 9	Sofia	(+359)	2 9318156	http://www.furnit.bg/	office@furnit.bg	35	4 174 808 €
RILA 1	Bratya Bakston 122	Plovdiv	(+359)	88 2287720	http://www.rilamarket.net	rila1@abv.bg	89	3 922 130 €
MEBELNA KASHTA LAZUR	Slivnitsa ,Mladost 1 Distr., Office furniture Lazur, fl. 2	Varna	(+359)	52 754022	http://mebelilazur.bg	office@mebelilazur.com	59	3 333 913 €
MEBELNA KASHTA YAVOR	TSAR SHISHMAN 9	Pazardzhik	(+359)	34 405059		georgieva@yavor.bg	46	3 295 040 €
ZLATNO SLANTSE	Knyaz Boris I 140	Pomorie	(+359)	89 9976570	http://furniturehelios.com/	heliosdh@mail.bg	40	3 238 775 €
ATG	Kliment Ohridski 150	Sofia	(+359)	89 6888492	http://www.atg.bg/		33	3 237 241 €
ARS TRADE	Petar Dertliev 25,Lyulin 10 Distr.	Sofia	(+359)	2 8100100	http://www.labirint.bg/	117@labirint.bg	68	3 176 373 €
BUL-LIGHTING	Tintyava 15-17,h.c. Dianabad	Sofia	(+359)	2 9755022	http://www.lb-light.com	info@lb-light.com	27	3 084 304 €
EVROMAR KOM	Industialen Pat 37	Mirovyane	(+359)	2 9315130	http://www.euromarcom.info	euromarcom@abv.bg	27	3 081 235 €

Kaynak: ICAP

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

Sektör ile İlgili Bulgaristan ve AB mevzuatı

Bulgaristan 01.01.2007 tarihi itibarıyla Avrupa Birliği'nin tam üyesi olduktan sonra Bulgaristan ile Türkiye arasındaki Serbest Ticaret Anlaşması feshedilmiş ve Türkiye ile AB arasındaki Gümrük Birliği'nin bir parçası haline gelmiştir. İki ülke arasındaki sanayi ürünleri ticaretinde gümrük vergisi alınmamakta ve herhangi bir miktar kısıtlaması veya kota uygulanmamaktadır.

Bulgaristan'da geçerli vergi oranları aşağıdaki gibidir:

- Katma Değer Vergisi (KDV) - % 20
- Gelir Vergisi - % 10
- Kurumlar Vergisi - % 10

Sektörel Kuruluşlar ve İlgili Kamu Kurumları

- **Bulgarian Branch Chamber of Woodworking and Furniture Industry**
Galın Gospodinov, Başkan
73, Todor Aleksandrov Blvd., Sofia 1303
Tel: +359 2 963 42 99
E-posta: office@timberchamber.com
Web: <http://timberchamber.com/en>
- **Bulgarian Furniture Cluster**
82, Khan Omurtag Str., Sofia 1124
Tel: +359 2 816 42 24, 816 45 24
Web: <http://www.furnitureclusterbg.com/>
- **Bulgarian Small and Medium Enterprises Promotion Agency**
2-4, Lege Str., Sofia 1000
Tel: +359 2 940 79 40
E-posta: office@sme.government.bg
Web: www.sme.government.bg
- **Bulgarian Industrial Association**
Saşo Donçev, Yönetim Kurulu Başkanı
16-20, Alabin Str., Sofia 1000
Tel: +359 2 987 26 04
E-posta: office@bia-bg.com
Web: <http://www.bia-bg.com/>
- **Bulgarian Chamber of Commerce and Industry**
Tsvetan Simeonov, Başkan
9 Iskar Str., Sofia 1058
Tel: +359 2 8117 400, 987 26 31
E-posta: bcci@bcci.bg
Web: <http://www.bcci.bg/english/>

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

Önemli Sektörel Fuarlar

Tablo 8

Fuarın Adı	Fuarın düzenlendiği şehir	Fuarın düzenlendiği sektör	Organizatörün adı	Organizatör web adresi
World of Furniture: 19.04.2016 – 23.04.2016	Sofya	Mobilya, aydınlatma, iç tasarım	Bulgarreklama Ajansı Ltd.	http://iec.bg/bg
Technomebel : 19.04.2016 – 23.04.2016	Sofya	Odun işleme ve mobilya sanayi	Bulgarreklama Ajansı Ltd.	http://iec.bg/bg
SIHRE : 9.11.2015 – 12.11.2015	Sofya	Otel ve lokanta ekipmanları	Bulgarreklama Ajansı Ltd.	http://iec.bg/bg

Basın Yayın Organları ve Sektörel Portallar

Basın-Yayın Organları:

- **Naş Dom** (iç dekorasyon)
Yayımlayan: Balkan Media Group AD
23, James Bourchier Str., Sofia 1164
Tel: +359 2 969 41 97, 969 41 78, 969 41 98
Faks: +359 2 969 41 97
E-posta: nashdom@nashdom-bg.com
Web: www.nashdom-bg.com
- **Kashata** (ev mobilyası ve dekorasyonu)
Yayımlayan: D&D Consult EOOD
Tel: +359 2 956 19 52, +359 886 494 409
E-posta: ddconsult@mail.bg
Web: www.kashata.com
- **MD** (mobilya tasarımı)
Yayımlayan: Bismar OOD
20, Borova Gora Str., Sofia 1164
Tel: +359 2 866 46 72
Faks: +359 2 963 23 84
E-posta: info@md-magazine.info
Web: <http://md-magazine.info/>
- **Magazin** (iç dekorasyon, tasarım, mimari, mobilya)
5, Bulgaria Blvd., Sofia 1408
Tel: +359 877 618 681
E-posta: advertising@magazin-bg.net
Web: <http://www.magazin-bg.net/>

Sektörel Portallar:

- <http://obzavejdane.net/>
- <http://mebeli.info/>
- <http://mebelnaborsa.bg/>
- <http://mebelite.bg/>
- <http://mebelino.bg/>
- <http://www.dibla.com/>
- <http://moderendom.net/>
- <http://www.jilishta.com/>

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

BULGARİSTAN'DA TÜRKİYE CUMHURİYETİ DIŞ MİSYONLARI

SOFYA BÜYÜKELÇİLİĞİ

Adres: 80, Vassil Levski Blvd., 1000 Sofia, BULGARIA

Telefon: +359 2 935 55 00

Faks: +359 2 981 93 58

E-posta: turksofya@spnet.net

Web: <http://sofya.be.mfa.gov.tr>

Görev Bölgesi: Sofya, Montana, Vidin, Vratsa, Pernik, Köstendil, Blagoevgrad

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

Adres: 98, Bulgaria Blvd., Floor 7, Office 13D-14D, 1680 Sofia, BULGARIA

Telefon: +359 2 958 12 02, 854 87 25

Faks: +359 2 958 14 25

E-posta: sofya@ekonomi.gov.tr

Web: www.musavirlikler.gov.tr

FİLİBE BAŞKONSOLOSLUĞU

Adres: Boulevard Filip Makedonski No:10 4000 Plovdiv/Bulgaria

Telefon: +359 32 63 23 09, 62 40 10, 62 40 20

Faks: +359 32 62 48 39

Web: <http://filibe.bk.mfa.gov.tr>

Görev Bölgesi: Plovdiv (Filibe), Haskovo (Hasköy), Loveç (Lofça), Gabrovo, Kırçali, Pazardık, Smolyan (Paşmaklı), Stara Zagora (Eski Zağra), Veliko Tırново, Plevne (Plevne).

FİLİBE TİCARET ATAŞELİĞİ

Adres: Boulevard Filip Makedonski No:10 4000 Plovdiv/Bulgaria

Telefon: +359 32 27 51 85

E-posta: filibe@ekonomi.gov.tr

BURGAZ BAŞKONSOLOSLUĞU

Adres: 38, Demokratsia Blvd., 8000 Bourgas, BULGARIA

Telefon: +359 56 879 940

Faks: +359 56 821 700

E-posta: turkcons.burgas@mfa.gov.tr

Web: <http://burgaz.bk.mfa.gov.tr>

Görev Bölgesi: Bourgas (Burgaz), Sliven, Varna, Dobriç, Razgrad, Şumen (Şumnu), Rousse (Ruşçuk), Tırgovişte (Eski Cuma), Silistra (Silistre) ve Yambol (Yanbolu)

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

GÖRÜŞ VE ÖNERİLER

- Sözleşme yapın: Bulgaristan'da senet ve çek kullanımı yaygın değildir. Bankacılık sistemi ise gelişmiştir. Bir ihtilaf halinde izlenecek prosedürü sözleşmede açıkça belirtin. Unutmayın ki, işlerin iyi olduğu dönemde kimsenin sözleşmeye ihtiyacı olmaz. Ancak, olası ihtilafları düşünerek aradaki ilişkiyi kayda geçirin. Zorunlu olmamakla beraber sözleşmelerin Bulgar Noterliklerinde kaydı resmîyetini güçlendirir. İmzaların teyidi açısından yararlıdır. Sözleşme yaparken mümkünse bir Bulgar avukattan faydalanın. Müşavirliğimizce önerilen avukat listesini Müşavirliğimiz web sayfasından (www.musavirlikler.gov.tr) temin edebilirsiniz.
- AB teknik mevzuatına dikkat edin: Bulgaristan'ın da üyesi olduğu AB'nin insan sağlığının, çevrenin ve tüketicinin korunması gibi temel gerekleri koruyup gözetleyen teknik mevzuatının gereklerini yerine getirin ve aranan sertifikaları temin edip Bulgarca örneğini de eşya beraberinde bulundurun. Söz konusu mevzuat Türkiye'de de uygulandığı için yetkili Türk kurumlarından mevzuat hakkında bilgi temin edebilirsiniz.
- AB'nin ve Bulgaristan'ın marka tescil, fikri ve mülkiyet hakları ile ilgili mevzuatına ve prosedürlerine uyunuz. Markanızı Bulgaristan'da kendiniz tescil ettiriniz. Bir başkası aracılığıyla (distribütör vb.) yapıyor iseniz işlemleri takip ediniz ve denetleyiniz.
- Firmalar ile temasta mümkün ise Bulgarca bilen eleman kullanınız.
- Sizden aşına olmadığınız bir vergi/ücret/ceza istendiği takdirde nedenini sorgulayınız.
- Ürünüzü tanıtan Bulgarca katalog hazırlayınız ve potansiyel alıcı firmalara gönderiniz.
- Ürünüzle ilgili şikayetleri takip edip, en kısa zamanda düzeltilmesini sağlayınız. Satış sonrası hizmetin en az satışın kendisi kadar önemli olduğunu unutmayınız. Bulgar pazarının küçük olduğunu, hem memnuniyetin hem de hoşnutsuzlukların çok çabuk yayıldığını aklınızdan çıkarmayınız.
- Özellikle zincir mağazalarla anlaşılmasında ve bu firmaların hoşnut edilmesinde büyük yarar vardır.
- Güncel ve ayrıntılı firma listesini ve bu firmaların iletişim bilgilerini Müşavirliğimizden e-posta (sofya@ekonomi.gov.tr) aracılığıyla temin edebilirsiniz.

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

KAYNAKÇA:

1. www.worldbank.org
2. www.nsi.bg
3. www.bnb.bg
4. www.capital.bg
5. www.investor.bg
6. <http://old1.mee.government.bg/bg/news/growth-of-the-wooden-and-furniture-industry-in-bulgaria-1389.html>
7. www.fakti.bg
8. www.profit.bg
9. www.168chasa.bg
10. www.mi.government.bg
11. www.trademap.org
12. Economic Policy Review, Institute for Market Economics, Bulgaria, Aylık Rapor, Ocak 2007
13. “Mobilya İmalatı” Sektöründe İhracat Stratejisi, KOBİ Teşviki İdari Ajansı, 2012